

«Маємо провести євроремонт держави Україна»

Керівник Офіса реформ Київської області
Володимир УДОВИЧЕНКО

На початок липня цього року проекти перспективних планів формування територій громад схвалили 17 обласних рад. Київська область, де 25 районів, 13 міст обласного значення, 13 міст районного значення, 30 селищ міського типу, 605 сільських рад та 1126 сільських населених пунктів, планує створити на їхній основі 45 об'єднаних територіальних громад. Про те, чому саме таку конструкцію місцевого самоврядування обрано на Київщині, які виклики постають перед пристолічною областю, «УК» розповідає керівник Офіса реформ Київської області Володимир УДОВИЧЕНКО.

❖ Пане Володимире, чому перспективний план формування територіальних громад Київської області визначає саме 45 об'єднаних територіальних громад?

— За суттю перспективний план розробляла Київська обласна державна адміністрація з урахуванням того, щоб у регіоні не залишалося неспроможних громад, таких, чий органи місцевого самоврядування не мають власного ресурсного забезпечення, достатнього для виконання повноважень. Крім того, слід забезпечувати доступність найважливіших послуг — швидкої допомоги, правопорядку, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які потрібно надавати протягом 3 хвилин. Це і передбачає географічний підхід, згідно з яким відстань територій, що обслуговуватимуться, не має перевищувати 20 км (у виняткових випадках — 25 км).

❖ Що дає реформа органів місцевого самоврядування пересічному українцеві?

— Філософія цієї реформи полягає у відносинах громадянина — жителя певної території та влади. В адміністративно-плановій системі, яка була до незалежності України, з адміністративно-територіальним устроєм, що існує досі, влада виступала великим начальником, а громадянин — підлеглим. Ми маємо поставити в центрі цієї системи людину, а держава виступатиме щодо неї як надавач адміністративних послуг.

Існують дві моделі державного управління: централізована і децентралізована. Як показує світова практика, ефективніша децентралізована система. Її можна здійснити за допомогою реалізації принципів Європейської хартії місцевого самоврядування, головний з яких — принцип субсидіарності, який полягає в

максимальному наближенні послуг до людей.

Територіальні громади обирають собі владу, з якої зможуть і спитати за результати діяльності. Люди стають господарями свого життя в маленькому селі, селищі, місті малому і великому і навіть в мегаполісі.

❖ Що потрібно для створення дієвої системи взаємовідносин громадянина і влади?

— Потрібно реалізувати три речі: перше — створити спроможні територіальні громади, наділивши їх повноваженнями від держави. Друге — для реалізації повноважень необхідні ресурси. Третє складова — відповідальність.

лівість вирішувати ці питання на рівні місцевої влади. Саме тоді розпочнеться справжнє відродження українського села.

❖ Чому не вдається ухвалити ваш Перспективний план формування територій громад, адже в більшості областей такі документи вже підтримано?

— Депутати обласної ради надмірно політизують питання реформи місцевого самоврядування. Вони на сесії 3 червня не схвалили перспективного плану (схвалений розпорядженням голови облдержадміністрації 19 травня цього року). У роботі сесії бере участь критична кількість депутатів — трохи більш як половина, хоч до складу робочої групи з підготовки плану ввійшло 78 осіб, з яких 56 депутатів облради, але на її засідання приходило максимум 10. Гуртом з'являються, коли треба заполітизувати процес: розповідають, що не так почали реформу, що потрібно було спочатку провести децентралізацію бюджету і повноважень.

❖ І що відповідасте опонентам? — Децентралізація бюджетно-го процесу розпочалася з 1 січня

ДОСЬЄ «УК»

Володимир УДОВИЧЕНКО. Народився у 1950 році в селі Білогородка на Київщині. Здобув вищу інженерну освіту в Київському автодорожньому інституті. У березні 1987 року його призначено першим заступником голови оргкомітету Київського облвиконкому міста Славутича. У 1990—2015 роках (шість термінів поспіль) обирали на посаду Славутицького міського голови. Представник України у Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи. З 2015 року — керівник Офіса реформ Київської області.

риторіальних громад (30% загальної кількості територій уже об'єднуються). Висновок щодо відповідності отримала Гостомельська селищна територіальна громада. Планують отримати — Калитянська та Дмитрівська сільські. У невеликих південних районах Київщини створюють територіальні громади в межах нинішніх — Тетіївський, Володарський, Рокитнянський, Богуславський.

Крім того, для інформування жителів Київщини щодо проведення реформ створено прес-клуб за участі керівників області, Офіса реформ, представників державних і регіональних засобів масової інформації.

Для об'єднання прихильників реформи, комунікаційно-роз'яснювальної роботи у громадах спільними зусиллями організо-

ду області не входить. Чи не час Київщині подумати про власний обласний центр (наприклад Білу Церкву)? Вона єдина в Україні не має столиці й регіональної еліти, які б мали лобювати інтереси області.

— Потрібні зміни до Закону України «Про столицю України м. Київ» з урахуванням проблем столичного регіону. Адже Київ відбирає вагому частку трудових ресурсів, які поповнюють бюджет столиці, а після роботи працівники повертаються в передмістя, де споживають місцеву інфраструктуру і послуги. Можна розглядати питання створення нового обласного центру, але успішно він може бути і в Києві. Потрібно лише запровадити електронну систему, завдяки якій жителі передмість сплачували б податки там, де використовують соціальну інфраструктуру.

❖ Ще одна особливість області — наявність у її складі міста Славутич, яке територіально розташоване в Чернігівській області. Як, на ваш погляд, слід врегулювати цю ситуацію?

— Славутич лежить за 220 км від Києва, там живе колектив Чорнобильської атомної станції, розташованої в зоні відчуження Київської області. Тому розривати цей комплекс неможливо в частині життя людей, реєстрації головного підприємства міста ЧАЕС, сплати податків. Виведення ЧАЕС з експлуатації планують завершити у 2064 році, і це проблема світового рівня. Доти Славутич має залишатися у Київській області.

Крім того, законодавством заборонено змінювати межі областей. Нині Славутич, користуючись Законом України «Про співробітництво територіальних громад», укладає договори про співпрацю із сусідніми територіальними громадами.

❖ Україна на сьогодні має вищий порівняно із країнами ЄС показник залежності місцевих бюджетів від трансфертів з держбюджету. У Київській області цей показник сягає 60% у загальному обсязі доходів. Як плануєте долати цю залежність?

— Усі спроможні громади отримують повноваження міст обласного значення. Крім того, з 1 вересня цього року функції будівельно-архітектурного контролю буде повернуто на місце. Адміністративну систему потрібно спростити, оскільки бюрократія розрослася до нестями. Пілотні проекти для нас — країни «Східного партнерства», наприклад Польща.

Маємо провести євроремонт держави України. Джерело для збагачення окремих людей закінчилося, інакше нам ніколи не вибратися з революції та війни.

Вікторія КОВАЛЬОВА,
«Урядовий кур'єр»

Публікацію підготовлено за сприяння Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)

КИЇВЩИНА: реформи заради людей
ОФІС РЕФОРМ

Від нас залежить, яким бути нашим селам, селищам і містам!

Реформа місцевого самоврядування - це реальні бюджети розвитку!
Пріоритети визначає сама громада!

Дороги
Благоустрій
Вулиці
Освітлення
Школи
Садочки
Транспорт
Пожежна охорона

Це реальна громадська безпека, захист прав і свобод на рівні Вашої громади

Це виробництво, нові технології, нові робочі місця, достойна заробітна плата

Добре врядування - це шлях до порозуміння територіальної і місцевої влади

Джерело: Офіс реформ Київської області

Спроможність громад залежить від стану місцевих бюджетів. Головною складовою формування місцевого бюджету є податок з доходів фізосіб (ПДФО). Про спроможну громаду можемо говорити, коли цей податок перевищує 1000 гривень на 1 жителя, але не всі громади у Київській області виходять на цей рівень через важкий стан в економіці. У спроможних територіальних громадах зосереджується представництво держустанов — казначейства, Пенсійного фонду, податкової інспекції. Не потрібно їздити світ за очі — до рай- та облцентру. Не потрібно звертатися до Прем'єр-міністра, щоб робили доріжки чи тротуари. Буде мож-

2015 року із внесенням відповідних змін до Бюджетного та Податкового кодексів. Місцеві бюджети (районні та міські — міст обласного значення) отримали 60% ПДФО і вперше за всю історію незалежності України мали дві субвенції: для фінансування делегованих повноважень на освіту та медицину. Крім того, місцеві бюджети отримуватимуть доходи від введення нового податку на нерухомість (вони встановлюватимуть розміри його ставки).

Є у нас додатковий фінансовий ресурс завдяки податку на під'їзди та товари (паливно-мастильні матеріали і горілки напої). Завдяки цим складовим місцеві бюджети Київської області за 6 місяців цього року отримали додатково 720 мільйонів гривень. А щодо повноважень, то ще немає того суб'єкта, якому можна було б їх передати.

Незважаючи на те, що перспективний план у нашій області обласна рада не схвалила, на Київщині розпочався процес добровільного об'єднання те-

вано волонтерський рух із представників окремих депутатів обласної ради, громадських організацій та об'єднань, соціально активних громадян. Практика вже підтверджує ефективність цієї співпраці.

❖ Чи є конфліктні ситуації в області щодо затвердження перспективного плану?

— Є складні території, які потребують додаткового вивчення: Ірпінська та Бучанська територіальні громади (кожна з них розглядала Гостомель в своєму складі). У Білоцерківському районі планують утворити 4—6 громад. У Броварському в селі Калинівка люди розуміють, що оптимальний адмінцентр для них — Бровари, але деякі громадяни бачать це село самостійною одиницею, хоч за методикою, громада, створена на базі цього села, не відповідає критеріям спроможності.

❖ Місто Київ, де розташовано основні органи управління області, адміністративно до скла-

ДОВІДКА «УК»

Офіси реформ в Україні мають експертно-консультативну функцію. Відповідно до меморандуму від 16 квітня 2015 року, Асоціація міст України у межах проекту USAID «ДІАЛОГ» надає підтримку Мінрегіону щодо діяльності офісів реформ в областях. Завдання офісів — допомагати облдержадміністраціям розробляти проекти перспективних планів формування територій спроможних громад. Це місток між центральною та місцевою владою під час реформи децентралізації.